

нагороди, одержані за особисті заслуги; кошти, одержані як відшкодування за втрату (пошкодження) речі, яка їй, йому належала, а також як відшкодування завданої їй, йому моральної шкоди; страхові суми, одержані за обов'язковим особистим страхуванням, а також за добровільним особистим страхуванням, якщо страхові внески сплачувалися за рахунок коштів, що були особистою приватною власністю кожного з них; плоди та доходи від речей, що є особистою приватною власністю дружини, чоловіка. Крім цього, суд може визнати особистою приватною власністю дружини, чоловіка майно, набуте нею, ним за час їхнього окремого проживання у зв'язку з фактичним припиненням шлюбних відносин. Якщо у придбання майна вкладені крім спільних коштів і кошти, що належали одному з подружжя, то частка у цьому майні, відповідно до розміру внеску, визнається його особистою приватною власністю.

Також, на відміну від сімейного законодавства інших країн – республік колишнього СРСР – особистим майном кожного з подружжя в Україні визнається майно, набуте за кошти, які належали їй (йому) особисто. У даному випадку маються на увазі грошові суми, виручені від реалізації дошлюбного майна чи іншого майна, що належало на праві власності кожному з подружжя і в подальшому були витрачені на придбання інших речей або внесені в якості внеску в банк або іншу комерційну організацію.

Особливий правовий режим у вітчизняному законодавстві мають речі індивідуального користування. На відміну від Сімейних кодексів Білорусі, Киргизії, Узбекистану, Казахстану та Таджикистану, до складу речей індивідуального користування в Україні включаються і предмети розкоші (у тому числі цінності, навіть тоді, коли вони були придбані за рахунок спільних коштів подружжя), які у зазначених країнах визнаються спільною власністю подружжя.

Одержано 20.04.2017

УДК 342.922

Олена Юріївна Задніпровська,

курсант 2 курсу факультету № 1 ХНУВС

Науковий керівник: канд. юрид. наук Ясечко С. В.

СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАКОНОМ

Спадкування за законом є тим загальним порядком спадкового правонаступництва, здійснення якого обумовлено виключно правилами, закріпленими в нормах спадкового права, яке виходить із поєднання двох основоположних принципів: свободи заповіту і охорони інтересів сім'ї.

Деякі окремі питання даної теми можна побачити у працях О. Ю. Шилохвоста, О. Л. Зайцев, Г. М. Кулакової, В. Н. Гаврилова, В. Н. Огнева, С. Я. Фурса, Є. І. Фурса, Ю. О. Заїка, І. В. Спасибо-Фатєєва, В. Ю. Чуйкова та інші.

Згідно Цивільного кодексу України під спадкуванням розуміється перехід прав та обов'язків (спадщини) від фізичної особи, яка померла (спадкодавця), до інших осіб (спадкоємців). Тобто, спадщина складається не тільки з майна, а воно включає в себе права і обов'язки, які на момент відкриття спадщини належали спадкодавцеві і не припинилися після його смерті.

ЦК України передбачає спеціальний порядок оформлення права на спадщину, без дотримання якого стати власником спадкового майна неможливо. Однак, незважаючи на той факт, що оформлення права на спадщину більш детально врегульовано ЦК України (VI книга ЦК України), на практиці таке оформлення пов'язано з рядом проблем. Ці проблеми виникають переважно при спадкуванні за законом, оскільки за наявності заповіту спадкування стає більш визначеним і врегульованим з точки зору кола спадкоємців, які чітко зазначені у заповіті.

Питання, пов'язані зі спадкуванням за законом передбачені в Главі 86 ЦК України (ст. 1258–1267).

Спадкування за законом визначає межі спадкування за відсутності заповіту, встановлюючи, хто замінить померлого в тих майнових відносинах, суб'єктом яких він був за життя. Щоб з'ясувати це, необхідно звернутися до дослідження юридичної підстави спадкування за законом як правового мотиву, що виправдовує посмертну передачу майна власника, який не залишив заповіту, тим чи іншим родичам спадкодавця, іншим особам або державі. Важливим аспектом є те, що при спадкуванні за законом воля спадкодавця не бере участі в формуванні умов та порядку спадкування, які визначають коло спадкоємців, черговість закликання їх до спадкоємства, розміри часток участі спадкоємців у спадщині, переваги при спадкуванні тощо.

Відповідно до статті 1277 ЦК України у разі відсутності спадкоємців за заповітом і за законом, усунення їх від права на спадкування, неприйняття ними спадщини, а також відмови від її прийняття орган місцевого самоврядування за місцем відкриття спадщини зобов'язаний подати до суду заяву про визнання спадщини відумерлою. Спадщина, не прийнята спадкоємцями, охороняється до визнання її відумерлою відповідно до статті 1283 цього Кодексу.

Згідно з ч. 4 ст. 1268 ЦК України малолітня, неповнолітня, недієздатна особа, а також особа, цивільна дієздатність якої обмежена, вважаються такими, що прийняли спадщину, крім випадків, встановлених частинами 2–4 ст. 1273 ЦК України. Тобто власники майна фактично існують, але право власності на нього не оформлене. У ситуаціях, коли спадкоємцями є неповнолітні діти, це може призводити до порушення їхніх майнових чи житлових прав.

Отже, потрібно вдосконалити норми цивільного законодавства, які пов'язані зі спадкуванням за заповітом, щоб уникнути порушення законних прав спадкоємців.

Одержано 20.04.2017

